

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
ELEMENTÓW WYSTROJU GANKU
W BUDYNKU PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ NR 3
W KRAKOWIE**

PRACE ZWIĄZANE Z BUDOWĄ POCHYLNI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WRAZ
Z REMONTEM WEJŚCIA DO BUDYNKU

opr. mgr Małgorzata Mrzygłód-Tomasik
Kraków, grudzień 2021 r.

I. PRZEDMIOT PRAC

Planowane prace konserwatorskie obejmą remont elementów wystroju ganku Budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 3 przy ul. Konfederackiej 18 w Krakowie. Prace związane są z budową pochylni dla osób niepełnosprawnych wraz z remontem wejścia do budynku

Zakresem objęte zostaną:

- remont konserwatorski warstw wykończeniowych wewnętrznej ściany ganku z oknem wraz z konserwacją stolarki okiennej drewnianej oraz kraty stalowej
- demontaż istniejących współczesnych drzwi wraz z futryną w ścianie wewnętrznej ganku z pozostawieniem historycznego naświetla dzielącego pomieszczenie ganku z korytarzem
- wymianę istniejących współczesnych drzwi wejściowych do ganku w ścianie zewnętrznej na drzwi dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych z elektrozamkiem (wg projektu)
- posadzka ganku (skucie istniejącego nowego lastriko, wylanie nowej posadzki do poziomu istniejącej posadzki z lastriko w korytarzu w celu wyrównania poziomów w pomieszczeniach obiektu (wg projektu);
- ułożenie izolacji termicznej od wewnątrz na ścianach zewnętrznych ganku (wg projektu);
- montaż parapetu wewnętrznego w oknie ściany zewnętrznej ganku (wg projektu);
- demontaż istniejącej płyty sufitowej pilśniowej ganku z wymianą termoizolacji pomiędzy krokwiami wraz z wykończeniem (wg projektu)

II. OPIS I HISTORIA OBIEKTU

Budynek został wzniesiony zapewne w latach międzywojennych XX wieku, remontowany i modernizowany z końcem lat 60-70. XX wieku i później. Ganek będący przedmiotem, opracowania dostawiono do elewacji. Jest to element współczesny. Jedynie wewnątrz ściana ganku z wejściem do budynku stanowiła niegdyś boczne wejście(elewacja) . Drzwi do wnętrza i do budynku są współczesne natomiast zachowano naświetle. Zachowane również drewniane wielopodziałowe malowane na biało okienko dwukwaterowe.

widok ogólny elewacji budynku z dostawionym od pn-zachodu gankiem

III. ZAGADNIENIA KONSERWATORSKIE

1. OPIS I TECHNIKA ZAMIERZANIA PROJEKTOWE I KONSERWATORSKIE.

Dokonano wizji lokalnej. Ściana elewacji ganku tynkowana, malowana jak pozostałe ściany elewacji. Planowany remont obejmuje elewację ganku z wymianą współczesnych drzwi wejściowych. Tynki elewacji ganku wapienno-cementowe malowane farbą jak cała elewacja budynku. Tynki elewacyjne należy oczyścić, uzupełnić i pomalować farbami krzemianowymi w kolorystyce zbliżonej do barwy elewacji budynku.

Schody wiodące na ganek wykonane współczesne, w większości z surowego betonu z pierwszym stopniem z lastryka. Elementy przeznaczone do pozostawienia i do bieżącej konserwacji. Beton oczyścić, odgrzybić zabezpieczyć hydrofobowo farbami dedykowanymi do betonu; dobrać kolorystykę w odcieniach szarości. Pierwszy stopień z lastryka oczyścić, wyszlifować i zabezpieczyć hydrofobowo.

Projektuje się ażurową, stalową pochylnię dla niepełnosprawnych prowadzoną z terenu do wejścia głównego ganku, nie ingerującą: w istniejące schody, studzienkę kanalizacyjną i w istniejący odpływ liniowy oraz altanę śmietnikową zlokalizowaną w narożniku działki.

widok ogólny elewacji budynku z dostawionym od pn-zachodu gankiem z mocno zabrudzonymi schodami wykonanymi z betonu i z pierwszym stopniem (przy drzwiach) z szarego lastryka; współczesne jednoskrzydłowe drzwi

Ściana dawnej elewacji budynku znajdująca się obecnie wewnątrz ganku- zachowane tynki wapienno-cementowe z ubytkami, malowane farbami. Ostatnia farba przemalowania w technologii olejno-żywicznej. Stan techniczny tynków nie jest najlepszy. Wyprawy posiadają we fragmentach słabą przyczepność z murem, farba przemalowania złuszcza się płatami. Przyczyną zniszczeń są wieloletnie zaniedbania, brak cyklicznych i kompleksowych remontów, starzenie się starych zapraw i farb, ale

również niedyfuzyjna, wadliwa farba ostatniego przemalowania degradująca wyprawę.

Zakłada się wykonać konserwację wypraw – usunięcie farb i zaciepek naprawczych, oczyszczenie, impregnacja uzupełnienie ubytków, rekonstrukcja tynków i malowanie. Zakłada się usunięcie odspojonych fragmentów zapraw w koniecznym zakresie. Należy dokonać oględzin i metodą ostukiwania wytypować partie rozwarstwione, zakłada się pozostawić istniejącą artykulację wykonaną w tynku: obramienia drzwi i okna oraz parapet. Podczas prac przy przygotowywaniu otworu drzwiowego (wg projektu) zachować szczególną ostrożność przy tynkach zdegradowane i brakujące elementy odtworzyć. W przypadku pozostałych ścian ganku, które w charakterze i materiale są współczesne wykonać działania wg opisów projektu.

dostawiony od pn-zachodu ganek - widok wnętrza - współczesne elementy - jednoskrzydłowe drzwi posadzka i stopień z lastrika; z lewej zachowana dawna ściana elewacyjna - z artykulacją wykonaną w tynku wokół drzwi i okna z parapetem; tynki przemalowane wadliwą technologicznie farbą olejną zachowane naświetle drewniane i okienko z kratami; wymienione również w charakterze współczesne jednoskrzydłowe drzwi do wnętrza

widok wnętrza ganku - współczesne elementy - jednoskrzydłowe drzwi do wnętrza i fragmenty posadzki z lastrika; zachowana dawna ściana elewacyjna - z artykulacją wykonaną w tynku wokół drzwi i okna z parapetem; tynki przemalowane wadliwą technologicznie farbą olejną zachowane naświetle drewniane i okienko z kratami

Na dawnej ścianie elewacyjnej budynku, mieszczącej się obecnie w przestrzeni wnętrza ganku zachowane starsze elementy - **stolarka okienna – okno drewniane dwukwaterowe, wielopolowe, z metalową kratą i drewniane naświetle nad drzwiami wejściowymi do wnętrza budynku, również z metalową kratą**. Elementy drewniane i metalowe przemalowane farbami olejnymi, obecnie na biało. Pogarszający się stan elementów drewnianych i krat wymaga podjęcia prac konserwatorskich.

Powierzchnie drewniane (okno i parapet od wnętrza) należy oczyścić z nawarstwień (można zachować warstwy malatur dobrze przylegające - to zabieg który również jest pożądanym i praktykowanym przy konserwacji stolarki). W czasie usuwania nawarstwień wykonać badania stratygraficzne - ustalić kolorystykę najwcześniejszych malatur, porównać z kolornikami i wytypować barwę (kolorystyka elementów drewnianych eksponowana w kolorze oryginalnej - świadek historii obiektu). Drewno należy wzmocnić strukturalnie, zdezynsekwować i zdezynfekować. Szczeliny i rozeschnięcia elementów składowych należy skleić i wzmocnić stolarskimi metodami, zgodnie z zasadami sztuki. Należy uzupełnić braki i ubytki drewna odpowiednio wstawkami z drewna tego samego rodzaju, a mniejsze kitami, wyrównać nierówności szpachlami do drewna, wyszlifować powierzchnię. W końcowym etapie drewno okna pomalować farbą dedykowaną do drewna zgodnie z przyjętą i zaproponowaną (w oparciu o badania) kolorystyką. Klamki, zawiasy zachować, poddać oczyszczeniu i końcowym zabezpieczeniom, a brakujące odtworzyć. Wykonać – uzupełnić /podać korekcie szklenie metodami szklarskimi z zastosowaniem kitów silikonowych - dedykowanych

do szkła, dobrać kolor w etapie końcowym, dostosowując do końcowej aranżacji, lub pozostawić obecne kity szklarskie i je uzupełnić.

Kraty oczyścić z nawarstwień farb, przeszlifować nierówności i pomalować farbami dedykowanymi do metalu (półmat) w ustalonej kolorystyce w czasie prac.

widok okienka drewnianego z parapetem od wnętrza budynku (w tle kraty)

2. PROGRAM PRAC

Prace przy elementach o charakterze zabytkowym prowadzić pod nadzorem konserwatora

2.1. WYPRAWY TYNKOWE DAWNEJ ŚCIANY ELEWACYJNEJ GANKU (WEWNĘTRZNA), ELEWACJE ZEWNĘTRZNE GANKU (Zabiegi dla wypraw elewacyjnych ganku będą zbliżone)

1. Usunięcie przemalowań i zacierek, lokalnie odkucie zdestruowanych partii wadliwych technologicznie oraz zupełnie zdestruowanych wypraw tynkowych. Zachować i pozostawić artykulację - obramienie drzwi i okna wykonane w tynku oraz parapet. Podczas prac przy przygotowywaniu otworu drzwiowego w tej ścianie (wg projektu) zachować szczególną ostrożność przy tynkach zdegradowane i brakujące elementy odtworzyć.
2. Lokalnie, dezynfekcja skażonych fragmentów tynków dobranym preparatem np. Sikagard W 715 f. Sika lub równoważnym.
3. Oczyszczenie, przeszlifowanie papierami ściernymi pozostawionych tynków. Przeżyłowanie spękań tynków.
4. Impregnacja preparatem głęboko penetrującym

6. Uzupełnienie i rekonstrukcja ubytków i braków tynków z zastosowaniem zapraw wapienno-piaskowych i trasu np.:
 - nałożenie zaprawy podkładowej, na partie odsłoniętego wątku szpryc – obrzutka, zwiększająca przyczepność następnych warstw podkładowych na bazie trasu Sto Murosil VS firmy Sto lub równoważne
 - nałożenie warstwy wyrównawczej - lekki tynk podkładowy renowacyjny StoTrass Porenputz Sto lub równoważne
7. Nałożenie warstwy końcowej szlichty, z zaprawy wapienno-cementowej z białym cementem drobnoziarnistej (ziarnistość ok 0,6 mm) np. Ispos nr 1 firmy Sto lub równoważna; opracowanie tynków pacami
8. Gruntowanie tynków dobranym gruntem do zastosowanej technologii farb.
9. Malowanie tynków farbami dyspersyjnymi krzemianowymi – silikatowymi w kolorystyce dobranej na etapie wykonawczym odpowiednio dla elewacji i wnętrza ganku.

2.2. STOLARKA, KRATY

Framugi *in situ*, skrzydła w pracowni.

1. Demontaż - ruchomych skrzydeł przewiezienie do pracowni stolarskiej.
2. Skrzydła - usunięcie kitów szklarskich demontaż szyb/ zachowanie szyb (jeśli to okaże się możliwe); demontaż metalowych akcesoriów (inventaryzacja).
3. Oczyszczenie powierzchni drewnianych z nawarstwień łuszczących się lakierów. Metody i środki zostaną wybrane na podstawie prób. Zabiegi te zakłada się wykonać metodami mechaniczną i chemiczną ze szczególną ostrożnością. Można zachować warstwy malatur dobrze przylegające do drewna - to zabieg, który również jest pożądanym i praktykowanym w konserwacji stolarki
4. W czasie usuwania nawarstwień wykonać uściślające badania - ustalić kolorystykę najwcześniejszych malatur, porównać z kolornikami i wytypować barwy.
5. Weryfikacja stanu technicznego poszczególnych elementów po oczyszczeniu. Wzmocnienie konstrukcji metodami stolarskimi – np. rozmontowanie poszczególnych elementów składowych, poprawianie sklejenie, wymiana kołków, elementów osłabionych; uzupełnienia stosując pierwotną technikę wykonania i używając drewna zgodnego z oryginałem.
6. Impregnacja zniszczonych partii drewna poprzez powleknięcie dobranymi środkami do impregnacji drewna stosowanymi w konserwacji elementów zabytkowych.
7. Wypełnienie ubytków / nierówności drewna masami/szpachlami (w razie potrzeby podbarwianymi w masie pigmentami).
8. Opracowanie powierzchni uzupełnień i drewna przy użyciu papierów ściernych różnych gradacji, kolejno: 80; 120; 180.
9. Gruntowanie drewna i opracowanie kolorystyczne powierzchni stolarki zgodnie z pierwotnym wzorem. Trzykrotne powłoczenie powierzchni drewnianych wysokiej jakości lakierem półmatowym lub matowym
10. Oczyszczenie mosiężnych elementów tj. klamek – środki do czyszczenia mosiądzu, polerowanie itp.
11. Ewentualnie w razie potrzeb montaż nowych szyb w skrzydłach okna i naświetla na kitach silikonowych przeznaczonych do szkła, dobrać kolor w etapie końcowym dostosowując do końcowej aranżacji, lub jak w założeniach (punkt 1 str. 6).

12. Oczyszczenie **elementów stalowych** – zawiasów oraz **krat** i in. Usunięcie farb przemalowań, wygładzenie i wyszlifowanie powierzchni . Odtłuszczenie powierzchni benzyną ekstrakcyjną; końcowe zabezpieczenia itp. - malowanie krat farbami dedykowanymi do metalu.
13. Montaż elementów metalowych integralnie związanych z oknem i naświetleń .
14. Montaż skrzydeł w pierwotnych otwarciach (po demontażu na czas konserwacji w pracowni).

2.3. PRACE RÓWNOLEGŁE

1. Bieżąca **konserwacja schodów przed gankiem - stopni z betonu** – oczyszczenie, dezynfekcja, konieczne uzupełnienia spękań, oraz końcowe zabezpieczania poprzez malowanie hydrofobowe farbą dedykowaną do betonu - zachować kolorystykę surowego betonu; **konserwacja pierwszego stopnia z lastriko** oczyszczenie, przeszlifowanie, zabezpieczanie hydrofobowe.
2. Wiata śmietnikowa element współczesny - tynki oczyścić, zdezynfekować, naprawić ubytki w technologii mineralnej - wyrównać powierzchnię zaprawą mineralną , po zagruntowaniu pomalować farbami krzemianowymi w dobranej kolorystyce. Poddać konserwacji elementy metalowych słupków (zabiegi jak kraty) , uzupełnić nowymi elementami przestrzenie między stalowymi słupkami, dodać drzwi (wg projektu elementy ażurowe) . Wymienić poszycie daszku (wg projektu).
3. Wykonanie **dokumentacji konserwatorskiej fotograficznej i opisowej** obrazującej przebieg prac.
4. Pozostałe działania wykonać zgodnie z projektem.

opr. mgr Małgorzata Mrzygłód-Tomasik

Kraków, grudzień 2021 r.